

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแลแวง

The Development of Reading Comprehension Ability through the FOCUS Learning
Model of Grade 3 Students at Ban Laewaeh School

มาริสมา มัดจิ¹, นาริสมา หะยีนีแวง², นูรอริสา อูมา³, ฮุสนา แล๊ะเจ⁴, นูรอฮาฟิซา กาหลง^{*5},
ณรงค์ศักดิ์ ครอบคอบ⁶ และ ธีระยุทธ รัชชะ⁷

Marisa Madji¹, Narisa Hayeeniwae², Nur-alisa Au-ma³, Husna Laeache⁴,
Nurhafisa Kalong⁵, Narongsak Rorbkorb⁶ and Teerayout Rascha⁷

^{1,2,3,4,5} นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁶ อาจารย์ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁷ อาจารย์ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* ผู้ประสานงาน: Feesa2302@gmail.com

^{1,2,3,4,5} Master's degree students, Master of Education program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkla University.

⁶ Dr., Faculty of Education, Research and evaluation of educational results, Prince of Songkla University.

⁷ Dr., Faculty of Education, Curriculum and Instruction, Prince of Songkla University.

* Corresponding Author: Feesa2302@gmail.com

(Received: 2025-11-12; Revised: 2026-02-02; Accepted: 2026-02-24)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS 2) เปรียบเทียบเจตคติต่อ
การเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS
กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านแลแวง
อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 จำนวน 1
ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่าน
จับใจความสำคัญ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง
แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มี

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ในเกณฑ์ 0.67–1.00 ค่าความยากง่าย 0.52 ค่าอำนาจจำแนก 0.35 และมีค่าความเชื่อมั่น .87 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ในเกณฑ์ 0.67–1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบ Paired-sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ, เจตคติ, รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS

Abstract

The objectives of this research were (1) to compare the reading comprehension ability of Prathom 3 students before and after learning management using the FOCUS model and (2) to compare their attitudes toward learning Thai before and after learning management using the FOCUS model. The target group consisted of 19 Prathom 3 students from one classroom during the first semester of the 2025 academic year at Ban Lae Wae School, Thung Yang Daeng District, Pattani Province, under the jurisdiction of the Pattani Primary Educational Service Area Office 3. The research instruments included six lesson plans on reading comprehension using the FOCUS learning management model (totaling 12 hours), a 30-item multiple-choice reading comprehension test with an Index of Consistency (IOC) ranging from 0.67 to 1.00, the difficulty index was 0.52, the discrimination index was 0.35 and a reliability coefficient of .87, and a 10-item, 5-point rating scale questionnaire on attitudes toward learning Thai with an IOC ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability coefficient of .85. The findings revealed that students who received learning management using the FOCUS model had significantly higher post-test reading comprehension scores and more positive attitudes toward learning Thai than before the intervention at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Reading Comprehension Ability, Attitude, FOCUS Learning Management Model

บทนำ

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี การอ่านช่วยให้บุคคลเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด และเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล สายใจ ทองเนียม (2560: 87) อธิบายว่า การอ่านคือการรับรู้และการทำความเข้าใจในความหมายของอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏผ่านกระบวนการทางความคิด ตีความ ทำความเข้าใจ และนำความหมายไปใช้ประโยชน์ได้ การอ่านสามารถจำแนกได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้อ่าน เช่น การอ่านเพื่อความรู้ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน การอ่านเพื่อค้นคว้า และการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาหรือสาระสำคัญของเรื่อง ซึ่งการอ่านในลักษณะหลังนี้เรียกว่า “การอ่านจับใจความสำคัญ” เป็นการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่มุ่งทำความเข้าใจสาระสำคัญของข้อความอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปสู่การตีความและสรุปสาระอย่างมีเหตุผล การอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจของการอ่าน เพราะเป้าหมายของการสอนภาษาไทยไม่ใช่เพียงให้นักเรียนอ่านออกเสียงหรือสะกดคำได้ถูกต้องเท่านั้น แต่ต้องเข้าใจสิ่งที่อ่าน ตีความ วิเคราะห์ และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ โดย แวมมยุรา เหมือนนิล และประทีป เหมือนนิล (2564). อธิบายว่า การอ่านจับใจความสำคัญคือการค้นหาสาระหลักของเรื่อง ซึ่งแบ่งได้เป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญและส่วนที่ขยายใจความ เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจนครอบคลุม และสื่อความหมายของเรื่องได้ถูกต้องที่สุด

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะสำคัญที่ครูควรส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในช่วงรอยต่อก่อนเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบระดับชาติด้านภาษาไทย (NT) ของผู้เรียนยังอยู่ในระดับพอใช้ โดยระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 61.21 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.34 และโรงเรียนบ้านแลวะมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.09 สะท้อนว่าความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: 2567)

จากการสังเกตในชั้นเรียนพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่แม้สามารถอ่านออกเสียงได้ แต่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่อ่าน ไม่สามารถระบุใจความสำคัญหรือเชื่อมโยงแนวคิดของเรื่องได้ ผู้เรียนบางส่วนยังอ่านแบบผ่าน ๆ ไม่ตั้งใจหรืออ่านซ้ำหลายครั้งแต่ยังไม่เข้าใจ อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาหลักและภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงมีข้อจำกัดด้านคำศัพท์และการตีความ ส่งผลให้มีความยากลำบากต่อการจับใจความและสรุปเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ในส่วนของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน พบว่าครูส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการสอนแบบอธิบายตรง (Direct Instruction) และการอ่านตามแบบฝึกหัด ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง แต่ยังไม่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการตีความ จุดเด่นของวิธีนี้คือความเป็นระบบและเข้าใจง่าย เหมาะกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานในระดับต่ำ ทว่า ข้อจำกัดคือขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ หรือสรุปสาระสำคัญด้วย

ตนเอง อีกทั้งกิจกรรมยังเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและไม่เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงความหมาย ดังนั้น จำเป็นต้องมีรูปแบบการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน ชัดเจน และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในพื้นที่พหุวัฒนธรรม รูปแบบดังกล่าวควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เช่น การตั้งคำถาม การสรุปใจความ และการอภิปราย เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การใช้สื่อและสถานการณ์ใกล้ตัวจะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริง และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและแนวคิดด้านการสอนหลายรูปแบบ เช่น SQ4R, KWLPlus, 5W1H, MIA และพานอรามา ซึ่งล้วนมุ่งพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญในลักษณะคล้ายคลึงกัน คือมีการกำหนดจุดมุ่งหมายก่อนอ่าน การสังเกตรายละเอียด การเชื่อมโยงแนวคิด และการสรุปใจความสำคัญ พบว่าแต่ละวิธีมีข้อจำกัดในความซับซ้อนของขั้นตอนที่ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแลแวง โดยเทคนิค SQ4R ตามการศึกษาของสุคนธ์ สนิธพานนท์และคณะ (2562) มีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ Survey, Question, Read, Record, Recite และ Reflect จุดเด่นคือช่วยให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีเป้าหมายและสามารถทบทวนความรู้ได้เป็นระบบ แต่ข้อจำกัดคือมีขั้นตอนมากและใช้เวลานานในการดำเนินกิจกรรม เทคนิค MIA อรพัทธ์ ศิริแสง (2557) ได้ทำการศึกษา มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ ถามคำถามนำก่อนอ่าน ทำความเข้าใจคำศัพท์ อ่านเนื้อเรื่อง ทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง ถ่ายโอนข้อมูล ทำแบบฝึกหัด และประเมินผล จุดเด่นคือช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำและโครงสร้างประโยคได้ดี แต่มีข้อจำกัดคือขั้นตอนซับซ้อนและใช้เวลามากในการฝึกฝน เทคนิค KWLPlus มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ K (What I know), W (What I want to know), L (What I learned) และ Plus (การสรุปหรือเขียนแผนผังความคิด) จุดเด่นคือช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่และฝึกการสรุปสาระสำคัญ แต่ข้อจำกัดคือเหมาะกับนักเรียนที่มีทักษะการเขียนและการคิดรวบยอดในระดับหนึ่ง ส่วนเทคนิค 5W1H (กรองทิพย์ สุราตะโก, 2559) ใช้การตั้งคำถาม Who, What, Where, When, Why, และ How เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์และเข้าใจเนื้อหา จุดเด่นคือช่วยกระตุ้นการคิดเชิงเหตุผลและการอภิปรายในชั้นเรียน แต่ข้อจำกัดคือผู้เรียนต้องมีความเข้าใจภาษาและคำศัพท์ในระดับค่อนข้างดี สำหรับเทคนิค พานอรามา ของอินทิดา แก้วเข้ม และอ้อมจริต แป้นศรี (2567) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก 8 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การกำหนดจุดหมาย ปรับความเร็ว ตั้งคำถาม สำนวน คิดตาม จดบันทึก จำ และประเมิน จุดเด่นคือช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเรื่องและจดจำสาระได้อย่างมีระบบ แต่ข้อจำกัดคือผู้เรียนต้องมีสมาธิสูงและต้องใช้เวลา

ดังนั้น การนำเทคนิคการสอนที่มีความซับซ้อนหรือมีขั้นตอนมากมาใช้กับผู้เรียนกลุ่มนี้ จึงอาจไม่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการและพื้นฐานทางภาษา ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการสังเคราะห์รูปแบบการ

สอนใหม่ ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนใต้ โดยคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และต้องการกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน ชัดเจน และส่งเสริมความเข้าใจอย่างเป็นธรรมชาติ จึงได้พัฒนารูปแบบการสอนแบบ FOCUS ซึ่งย่อมาจาก Find–Observe–Connect–Understand–Summarize and Share เป็นการบูรณาการแนวคิดจากหลายเทคนิคการสอนเข้าด้วยกัน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสามารถเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญอย่างเป็นระบบ เข้าใจความหมายของเนื้อหาได้ชัดเจน และสามารถสื่อสารความเข้าใจของตนเองได้อย่างมั่นใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) ขั้น Find the Purpose ซึ่งเป็นการค้นหาวัตถุประสงค์ของการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงเป้าหมายของการอ่านในแต่ละครั้งและเข้าใจว่าการอ่านนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร 2) ขั้น Observe Key Details ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกสังเกตรายละเอียดสำคัญจากเนื้อเรื่อง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานและเพิ่มทักษะการจดจำสาระสำคัญ 3) ขั้น Connect Idea ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความคิดและสาระสำคัญของเรื่อง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ และพัฒนาการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ 4) ขั้น Understand the Main Idea ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างลึกซึ้งและสามารถตีความเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง 5) ขั้น Summarize and Share ที่ผู้เรียนได้สรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดเชิงวิพากษ์ และสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาไทย กระบวนการทั้งหมดนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านอย่างเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจเนื้อหา วิเคราะห์ และสรุปความได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างยั่งยืน การประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ภาษาไทย และศึกษาระดับประถมศึกษา ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ หลักการ แนวคิด จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่าคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS อยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้จริง และเชื่อถือผลที่เกิดจากการนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางวิชาการ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแลแวง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ดังกล่าวข้างต้น ที่ได้ทำการ

สังเคราะห์มาแล้วนั้น และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป

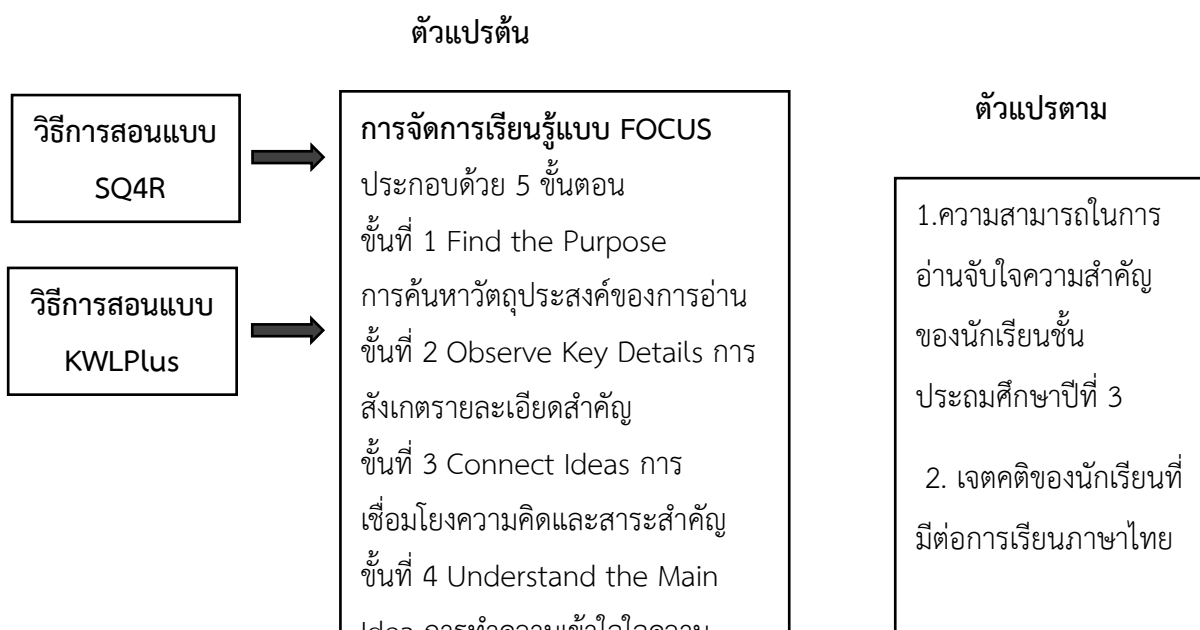
วัตถุประสงค์

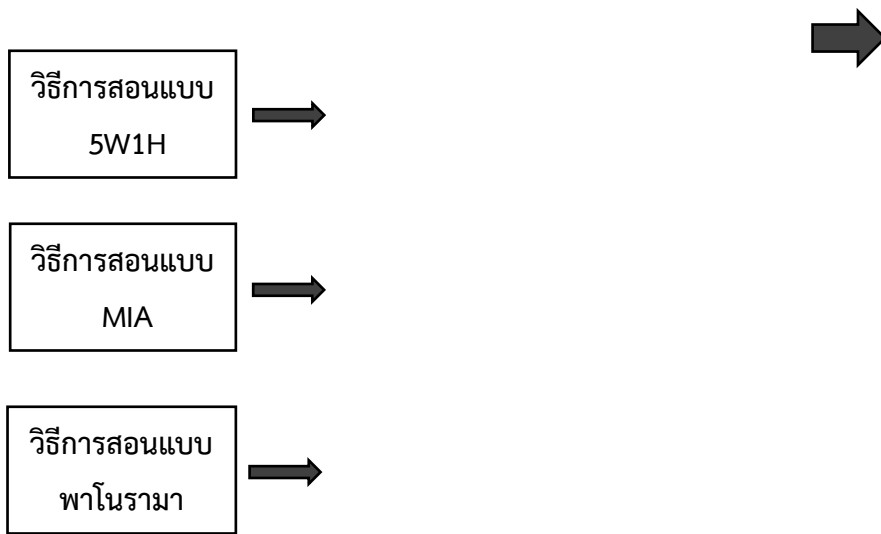
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS

สมมติฐาน

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย ในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวซึ่งวัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest – posttest Design) (Fitz-Gibbon, 1987)

1.1 รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pre-test and Post-test Design) (อาฟีฟี ลาเต๊ะ, 2565)

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

จากตารางข้างต้นสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T1	หมายถึง	การทดสอบการอ่านจับใจความสำคัญและการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน
X	หมายถึง	การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS
T2	หมายถึง	การทดสอบการอ่านจับใจความสำคัญและการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยหลังเรียน

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านแลแวง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 19 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง หากคุณภาพเครื่องมือโดยการนำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของแผนด้วยแบบประเมินโดยใช้เกณฑ์ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งคุณภาพของแผนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

3.2 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ หาคคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ในเกณฑ์ 0.67–1.00 ค่าความยากง่าย 0.52 ค่าอำนาจจำแนก 0.35 และมีความเชื่อมั่น .87

3.3 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ หาคคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ในเกณฑ์ 0.67–1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 เพื่อยืนยันคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 1 ชุด มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้แบบวัดเจตคติ

4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS จำนวน 6 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

4.3 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 1 ชุด และตรวจเก็บคะแนน พร้อมทั้งวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้แบบวัดเจตคติ

4.4 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired-sample t-test)

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired-sample t-test)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแลแวง ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนและหลังเรียน และผลต่างของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบ FOCUS

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง
1	18	25	7
2	17	25	8
3	15	21	6
4	19	26	7
5	18	24	6
6	17	23	6
7	16	23	7
8	16	22	6
9	18	26	8
10	17	23	6
11	19	27	8
12	18	24	6
13	16	22	6
14	17	25	8
15	18	26	8
16	17	24	7
17	15	21	6
18	18	25	7
19	19	27	8
\bar{x}	17.26	24.16	6.89

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนเท่ากับ 17.26 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 24.16 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นเฉลี่ย

6.89 คะแนน แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้นหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS โดยคะแนนก่อนเรียนมีค่าต่ำสุด 15 คะแนน และสูงสุด 19 คะแนน ส่วนคะแนนหลังเรียนมีค่าต่ำสุด 21 คะแนน และสูงสุด 27 คะแนน แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการอ่านที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าว

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	N	\bar{x}	S.D.	t-test	P-Values
ก่อนเรียน	30	19	17.26	1.24	34.34**	.000
หลังเรียน	30	19	24.16	1.86		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS เท่ากับ 17.26 คะแนนเต็ม 30 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.24 และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญหลังการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS เท่ากับ 24.16 คะแนนเต็ม 30 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.86 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS พบว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย

ข้อความ	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนรู้สึกวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่น่าสนใจและน่าเรียนรู่มากขึ้น	2.84	0.60	ปานกลาง	4.79	0.42	มากที่สุด

ข้อคำถาม	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
2. นักเรียนมีความมั่นใจในการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ในวิชาภาษาไทย	2.79	0.63	ปานกลาง	4.58	0.51	มากที่สุด
3. กิจกรรมในวิชาภาษาไทยทำให้เข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ง่ายขึ้น	2.89	0.66	ปานกลาง	4.32	0.75	มาก
4. นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะภาษาไทยที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.58	0.51	ปานกลาง	4.42	0.76	มาก
5. นักเรียนรู้สึกอยากแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ในวิชาภาษาไทยกับเพื่อนๆ มากขึ้น	2.79	0.54	ปานกลาง	4.37	0.60	มาก
6. นักเรียนคิดว่าตนเองสามารถสรุปเรื่องราวที่อ่านด้วยภาษาของตนเองได้ดีขึ้น	2.84	0.50	ปานกลาง	4.63	0.60	มากที่สุด
7. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น	2.80	0.63	ปานกลาง	4.42	0.61	มาก
8. นักเรียนสามารถจดจำและเข้าใจเนื้อหาในวิชาภาษาไทยได้ดีขึ้น	2.80	0.63	ปานกลาง	4.42	0.62	มาก
9. นักเรียนเห็นคุณค่าของทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ	2.63	0.60	ปานกลาง	4.26	0.65	มาก
10. นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนวิชาภาษาไทยมีความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ	2.80	0.63	ปานกลาง	4.53	0.70	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	2.77	0.59	ปานกลาง	4.47	0.63	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS โดยภาพรวมแล้ว เจตคติของนักเรียนก่อนเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 แต่หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ค่าเฉลี่ยของเจตคติเพิ่มขึ้นเป็น 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 เมื่อพิจารณาในรายข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในทุก

ด้าน โดยมี 4 ข้อที่ได้ระดับ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00) ซึ่งรวมถึงการที่นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนภาษาไทย น่าสนใจและน่าเรียนรู้มากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.79) มีความมั่นใจในการอ่านจับใจความสำคัญ (ค่าเฉลี่ย = 4.58) สามารถสรุปเรื่องราวที่อ่านด้วยภาษาของตนเองได้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.63) และรู้สึกว่าการเรียนวิชาภาษาไทย มีความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) ส่วนข้อคำถามอื่น ๆ อีก 6 ข้อ มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ใน ระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50) เช่น ความสามารถในการนำความรู้และทักษะภาษาไทยไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย = 4.42) ความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียนมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.42) และความรู้สึก อยากรแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ในวิชาภาษาไทยกับเพื่อนๆ มากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.37) ซึ่งสรุป ได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ไม่เพียงแต่พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญเท่านั้น แต่ ยังช่วยสร้างทัศนคติเชิงบวก ความมั่นใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	จำนวนข้อ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	t-test	P-Values
ก่อนเรียน	10	2.77	0.59	ปานกลาง	19.00**	.000
หลังเรียน	10	4.47	0.63	มาก		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียน ภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS พบว่า เจตคติของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน เท่ากับ 2.77 ซึ่งอยู่ในระดับ ปานกลาง ในขณะที่คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน เท่ากับ 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก การเปรียบเทียบเจตคติหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสรุปนี้ชี้ให้เห็น ว่าการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS สามารถยกระดับเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนภาษาไทยให้สูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญ

การอภิปรายผล

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีสมมติฐานการวิจัยว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนของ FOCUS ช่วยให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น รูปแบบการสอนนี้ถูกสังเคราะห์ขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนในพื้นที่ชายแดนใต้ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งมักจะขาดทักษะในการจับใจความและสรุปเนื้อหาสำคัญ ผลการวิจัยพิสูจน์ให้เห็นว่าการมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้จริง ในเชิงทฤษฎีการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้รูปแบบ FOCUS สอดคล้อง กับทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิม (Schema Theory) ของประสกรค์ ดันติเสนาะ (2560) ซึ่งอธิบายว่าทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างความรู้มีประโยชน์มากต่อการสอนการอ่าน ถ้าครูผู้สอนพยายามกระตุ้นให้เด็กใช้โครงสร้างความรู้ หรือสร้างโครงสร้างความรู้โดยการสอนแผนภูมิความหมายหรือโครงสร้างเรื่อง และจัดกิจกรรมก่อนอ่านให้เหมาะสมย่อมทำให้การสอนอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิมนี้ ถือเป็นทฤษฎีสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาใช้สนับสนุนขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ โดยจะนำมาทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมในการอ่านบทอ่าน เพราะในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้น ก่อนที่ผู้เรียนจะเริ่มอ่านเนื้อเรื่องก็ควรมีการดึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนออกมา เพื่อให้ผู้เรียนได้ข้อมูลพื้นฐานก่อนที่จะเริ่มรับรู้ข้อมูลใหม่ ในบริบทของการเรียนรู้แบบ FOCUS ขั้นตอน Find–Observe–Connect–Understand–Summarize ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางปัญญาเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลใหม่กับความรู้เดิมอย่างเป็นระบบ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความเข้าใจเชิงลึกและการจับใจความสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Goodman, Y. M., & Marck, A. M. (1996) ที่มองว่าการอ่านเป็นกระบวนการสร้างความหมาย (Reading as a Psycholinguistic Guessing Game) ซึ่งผู้อ่านใช้ความรู้เดิมและบริบทเพื่อคาดเดาและทำความเข้าใจเนื้อหา การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ที่เน้นการสังเกตรายละเอียด การเชื่อมโยง และการสรุปใจความจึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความหมายจากข้อความด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเข้าใจที่แท้จริงและสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารภาษาไทยได้ดีขึ้น ผลการวิจัยของ จุฬารัตน์ อินทร์อุดม (2561) ได้ศึกษา “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับคลังคำถาม” พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการเป็นขั้นตอน

และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องสามารถพัฒนาความเข้าใจและทักษะการจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ซึ่งมีลำดับขั้นตอนชัดเจนและส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรัตน น้อยเจริญ (2564) เรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H” ซึ่งพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และตั้งคำถามด้วยตนเองสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบ FOCUS ที่มีขั้นตอนต่อเนื่องและเป็นระบบช่วยส่งเสริมทั้งทักษะการอ่านจับใจความและทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยของผู้เรียนและงานวิจัยของ อินทิรา แก้วเข้ม และอ้อมจริต แป้นศรี (2567) เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาพร้อมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ” ซึ่งศึกษากับนักเรียนจำนวน 28 คน โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนและหลังเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่ใช้รูปแบบการสอนแบบ FOCUS ที่มีลำดับขั้นตอน Find–Observe–Connect–Understand–Summarize ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

2. ผลการศึกษาระดับเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนภาษาไทย มีสมมติฐานการวิจัยว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการที่นักเรียนมีระดับเจตคติที่สูงเป็นผลมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน ขั้นตอนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในขั้นตอน Summarize and Share ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ มากขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว้าวิชาภาษาไทยน่าสนใจและไม่น่าเบื่อ รวมถึงการมีความมั่นใจในการอ่านมากขึ้น ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างทัศนคติเชิงบวก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดทางการเรียนรู้ของ มนุษยนิยม (Humanism) ที่เน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเชื่อว่าผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจภายในและพัฒนาศักยภาพได้สูงสุดเมื่อได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและตอบสนองความต้องการทางอารมณ์และจิตใจของตนเอง

(Maslow, 1970; Rogers, 1983) การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน และประสบความสำเร็จจากการอ่านที่เข้าใจจึงช่วยสร้าง “แรงจูงใจภายใน” (Intrinsic Motivation) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายใน “เขตพัฒนาการใกล้เคียง” ผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ FOCUS ที่เน้นการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์จึงเป็นการส่งเสริมทั้งด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัยไปพร้อมกัน ซึ่งนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐวานันท์ ญัฐเมธานาศิริ และมนตรี วงษ์สะพาน (2567) ได้ศึกษา “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดฝึกการอ่านจับใจความ เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ “มาก” (ค่าเฉลี่ย 4.03, S.D. = 0.51) โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุก มีส่วนร่วม และเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการใช้เทคนิคการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามและคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ FOCUS ที่เน้นการค้นหาวัตถุประสงค์ การสังเกตรายละเอียด การเชื่อมโยงแนวคิด การเข้าใจใจความสำคัญ และการสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น และ ธันยาลักษณ์ สังข์ลักษณ์ และจุฑารัตน์ เกตุปาน (2564) เรื่อง “การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับ “มากที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 4.57, S.D. = 0.68) โดยเฉพาะด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน เช่น การเข้าใจเนื้อหามากขึ้นและสามารถจับใจความสำคัญได้ดีขึ้น อีกทั้งกิจกรรมมีขั้นตอนที่ชัดเจน เหมาะสมกับวัยและความสนใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคที่เป็นขั้นตอนและเน้นการปฏิบัติด้วยตนเองสามารถส่งเสริมทัศนคติที่ดีและความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า การใช้วิธีการเรียนรู้แบบ FOCUS ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีและมีความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยรวมถึงของ อินทิรา แก้วเข้ม และอ้อมธจิต แป้นศรี (2567) ได้ศึกษา “การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพานอรามา ร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ” ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคพานอรามา ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะด้านประโยชน์ที่ได้รับมีความพึงพอใจสูงที่สุด เช่น การเข้าใจเนื้อหาชัดเจนขึ้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคนิคการสอนที่เปิดโอกาส

ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเอง สามารถสร้างทัศนคติที่ดีและความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ที่มีกระบวนการ 5 ขั้น คือ Find–Observe–Connect–Understand–Summarize ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสนุกกับการเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการดำเนินการวิจัย การจัดการเรียนรู้รูปแบบ FOCUS ผู้วิจัยพบว่า ชั้น Summarize and Share (การสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น) ในขั้นนี้ นักเรียนบางคนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อน หรือสรุปใจความด้วยถ้อยคำของตนเองไม่ได้ชัดเจน ดังนั้น ครูควรสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและให้กำลังใจในการแสดงความคิดเห็น เช่น การเริ่มจากการพูดในกลุ่มย่อยก่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียน และใช้กิจกรรมสรุปแบบเกมหรือการ์ดคำสำคัญ เพื่อสร้างความมั่นใจและความสนุกในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2. ด้านเจตคติของผู้เรียน แม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทย แต่ยังคงมีนักเรียนบางคนรู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองเมื่อเทียบกับเพื่อน ครูจึงควรจัดกิจกรรมที่เน้นความสำเร็จรายบุคคล เช่น การให้คำชมเฉพาะจุด หรือการสะสมคะแนนความพยายาม เพื่อสร้างแรงจูงใจภายในและเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

3. จากการดำเนินการสอนพบว่า นักเรียนบางส่วนมีข้อจำกัดในการทำความเข้าใจคำศัพท์และสำนวนภาษาไทยที่ใช้ในเนื้อเรื่อง ส่งผลให้การตีความและการจับใจความสำคัญยังไม่แม่นยำ นักเรียนบางคนแปลความหมายคำผิด หรือไม่เข้าใจบริบทของข้อความ ทำให้ไม่สามารถระบุใจความหลักได้ตรงจุด ครูควรจัดกิจกรรมเสริมคำศัพท์ก่อนการอ่าน เช่น การ์ดคำศัพท์ ภาพประกอบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำที่สำคัญในเรื่อง นอกจากนี้ควรใช้สื่อสองภาษา (ไทย-มลายูถิ่น) หรือใช้ผู้ช่วยสอนที่สามารถอธิบายศัพท์ในภาษาถิ่นควบคู่ไปด้วย เพื่อช่วยลดอุปสรรคทางภาษาให้แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดการเรียนรู้แบบ FOCUS ควรขยายการวิจัยไปยังระดับชั้นที่สูงขึ้น เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 หรือมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบ FOCUS กับกลุ่มผู้เรียนที่มีพัฒนาการทางภาษาต่างกัน

2. ควรศึกษาการใช้รูปแบบ FOCUS กับทักษะทางภาษาอื่น ๆ เช่น การเขียนสรุปใจความสำคัญ การพูดอภิปราย หรือการคิดวิเคราะห์ เพื่อดูว่ารูปแบบการเรียนรู้นี้สามารถส่งเสริมสมรรถนะทางภาษาอื่นได้เช่นเดียวกันหรือไม่

3. ควรพัฒนานวัตกรรมหรือสื่อดิจิทัลร่วมกับรูปแบบ FOCUS เช่น เกมการเรียนรู้ หรือสื่ออินเทอร์แอคทีฟ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและเพิ่มความสนใจของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรองทิพย์ สุราตะโก. (2559). ผลการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิค 5W1H และผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 16(1), 51–59.
- จุฬารัตน์ อินทร์อุดม. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ฉันทลักษณ์ สังข์ลักษณ์, และจุฬารัตน์ เกตุปาน. (2564). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- อรุณันท์ ณิชเมธาธนาศิริ, และมนตรี วงษ์สะพาน. (2567). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดฝึกการอ่านจับใจความ เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(2).
- ประสรวงศ์ ตันติเสนาะ. (2560). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านตามทฤษฎีโครงสร้าง เพื่อเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- สายใจ ทองเนียม. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *ผลสอบระดับประเทศ NT ปีการศึกษา 2567*.
<https://nt.obec.go.th>
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2562). *หลากหลายวิธีสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สิรินรัตน์ น้อยเจริญ. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- อรพัทธ์ ศิริแสง. (2557). *การศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- อาฟีฟี ลาเตะ. (2565). *การวิจัยในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. ไอ.เจ.สยาม.
- อินทรา แก้วเข้ม, และอ้อมธจิต แป้นศรี. (2567). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคพาโนรามาร่วมกับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- แวมมยุรา เหมือนนิล, และประทีป เหมือนนิล. (2564). *การอ่านจับใจความ*. สำนักพิมพ์ประทีปเหมือนนิล.

Fitz-Gibbon, C. T. (1987). *How to analyze data*. SAGE Publications.

Goodman, Y. M., & Marck, A. M. (1996). *Retrospective miscue analysis: Revaluating readers and reading*. New York: Richard C. Owen Publisher, Inc.

Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. Archives of Psychology, 140, 1-55.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). Harper & Row.

Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of innovations* (3rd ed.). Free Press.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.